

POSTANOWIENIE

Dnia 9 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Paweł Czubik (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi K. Spółki Jawnej w W.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu

sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie Sądu Apelacyjnego w [...],

sygn. akt I ACa [...],

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i

Spraw Publicznych w dniu 9 stycznia 2019 r.

oddala skargę

UZASADNIENIE

Pełnomocnik K. spółki jawnej w W. wniósł skargę na przewlekłość w postępowaniu sądowym domagając się stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie sygn. akt I ACa [...] nastąpiła przewlekłość postępowania, a także zobowiązania Sądu Apelacyjnego w [...] do podjęcia zawieszonego postępowania i wydania orzeczenia w oparciu o zgromadzony w aktach sprawy materiał dowodowy w terminie nie dłuższym niż 30 dni od daty wydania postanowienia stwierdzającego przewlekłość postępowania oraz przyznania od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwoty 10.000 zł i zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kosztów postępowania, a nadto zwolnienia z kosztów opłaty za wniesienie skargi.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że Sąd Apelacyjny w [...], w sprawie sygn. akt I ACa [...], w dniu 30 listopada 2017 r., na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c., wydał postanowienie o zawieszeniu postępowania apelacyjnego toczącego się ze skargi pozwanego – Województwa [...]. Skarżący zaznaczył, że Sąd Apelacyjny w [...] w uzasadnieniu swojego stanowiska przywołał konieczność uzyskania prejudycjatu w postaci wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego w sprawie dotyczącej rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej złożonej przez K. Spółkę Jawną w W. od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w [...] w sprawie sygn. akt III SA/[...]. W ocenie skarżącego, stanowisko Sądu Apelacyjnego w [...] o zawieszeniu postępowania jest niezrozumiałe a Sąd w żaden sposób nie uzasadnił jaki wpływ na zakres jego rozstrzygnięcia ma treść wyroku sądu administracyjnego, jako prejudycjatu, w odniesieniu do stanu prawnego wskazanego w pozwie.

Ponadto, odrębną kwestią dotyczącą przewlekłości postępowania w przedmiotowej sprawie stanowi, zdaniem skarżącego, brak podjęcia decyzji procesowej o odrzuceniu apelacji przez Sąd Apelacyjny w [...] w związku z brakiem stosownego umocowania do złożenia apelacji przez radcę prawnego [...] Agencji [...] M. T..

W konsekwencji powyższego, pełnomocnik powoda pismem z dnia 12 lutego 2018 r. wniósł o podjęcie zawieszonego postępowania i odrzucenie apelacji, a następnie pismem z dnia 27 lutego 2018 r. o podjęcie zawieszonego postępowania i podjęcie stosownych decyzji procesowych przez Sąd Apelacyjny.

Postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2018 r., w sprawie sygn. akt I ACa [...], Sąd Apelacyjny w [...] odmówił podjęcia zawieszonego postępowania.

Skarb Państwa – Sąd Apelacyjny w [...] reprezentowany przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...] nie zgłosił swojego udziału w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i

postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 75, dalej jako: ustawa o skardze na przewlekłość postępowania), ustawa ta reguluje zasady i tryb wnoszenia oraz rozpoznawania skargi strony, której prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone na skutek działania lub bezczynności sądu lub prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze. Celem skargi jest przeciwdziałanie trwałej przewlekłości, zaś jej funkcją spowodowanie nadania sprawie odpowiedniego, sprawnego biegu procesowego. Służebną rolę pełni tu samo stwierdzenie wystąpienia przewlekłości w postępowaniu (art. 12 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania), jak i możliwość zalecenia podjęcia przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, które jednak – co należy podkreślić – nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy (art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania), a także ewentualne przyznanie sumy pieniężnej jako wstępnej (tymczasowej) rekompensaty (art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania). Zgodnie z art. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki jeżeli postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (ust. 1); przy czym dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (ust. 2).

Skarżąca w punkcie pierwszym skargi wyraźnie domaga się stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...], w sprawie o sygn. akt I ACa [...] nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Skarżąca zarzuca przy tym przewlekłość postępowania apelacyjnego, wskazując w pierwszym rzędzie na wadliwe dokonanie przez Sąd drugiej instancji czynności procesowej polegającej na wydaniu w dniu 30 listopada 2017 r. postanowienia o zawieszeniu postępowania apelacyjnego na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. do

czasu prawomocnego zakończenia sprawy kasacyjnej od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w [...], sygn. akt III SA/[...].

W orzecznictwie Sądu Najwyższego sformułowano tezę, że przy rozpoznaniu skargi na przewlekłość postępowania niedopuszczalna jest merytoryczna ocena rozstrzygnięć sądu (por. uchwała Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów z dnia 13 lutego 2008 r., III SPZP 2/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 85). Nadto, Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 10 sierpnia 2007 r., III SPP 33/07 (OSNP 2008 nr 21-22, poz. 337) sformułował pogląd, zgodnie z którym, w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki nie można sądowi zalecić podjęcia postępowania zawieszonego na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd Najwyższy stwierdził w uzasadnieniu tego orzeczenia także, że zakaz ten jest stanowczy i wyraźnie określa granicę dopuszczalnej ingerencji w prowadzone postępowanie, podczas gdy granica ta wynika z określonej w art. 178 ust. 1 Konstytucji RP niezawisłości sędziów w rozstrzyganiu spraw (również art. 45 Konstytucji RP).

Jak zauważa nadto Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 września 2013 r., III SPP 167/13, LEX nr 1555669, Sąd rozpoznający skargę nie jest *quasi* sądem apelacyjnym, który wchodziłby w *meritum* sprawy. Nie zajmuje się oceną prawidłowości wykładni i stosowania prawa w danej sprawie. Jeżeli więc określona procedura nie przewiduje kontroli instancyjnej orzeczenia w sprawie głównej, to tym bardziej utrudnione jest przeprowadzenie prawidłowości jego oceny w trybie przewidzianym ustawą o skardze (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 lipca 2005 r., III SPP 119/05, OSNP 2006 nr 9-10, poz. 166; z dnia 6 stycznia 2006 r., I S 167/05, OSNP 2006 nr 23-24, poz. 375). Sąd Najwyższy, podziela przytoczone wyżej poglądy i prezentuje takie stanowisko również w przedmiotowej sprawie, w której zawieszenie postępowania nastąpiło na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c.

W podobnym stanie faktycznym Sąd Najwyższy wydał postanowienie w dniu 13 grudnia 2018 r., w sprawie sygn. akt I NSP 49/18, również oddalając skargę i uznając, że merytoryczne badanie przyczyny zawieszenia postępowania nie może

być przedmiotem oceny Sądu Najwyższego na etapie rozstrzygania sprawy o przewlekłość postępowania.

Sąd Najwyższy dostrzega również pogląd, zgodnie z którym nieusprawiedliwione i niezaskarżalne zawieszenie postępowania apelacyjnego na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. uzasadnia stwierdzenie przewlekłości postępowania w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2017 r., III SPP 1/17).

Niemniej jednak Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie, nie stwierdzając przewlekłości postępowania, nie rozstrzyga, która z koncepcji jest zasadna. Sąd zwraca uwagę, że poza przypadkiem oczywiście rażącego naruszenia prawa – nie jest możliwe w takich okolicznościach dokonanie przez Sąd Najwyższy ingerencji w sferę dyskrejonalnych uprawnień sądu prowadzącego postępowanie, której podstawę dawałyby przepisy ustawy o skardze na przewlekłość postępowania.

Skutkiem wniesionej skargi powinna być niemniej całościowa ocena poszczególnych czynności podejmowanych przez Sąd Apelacyjny w sprawie, celem ustalenia, czy nie nastąpiło zarzucane przez skarżącą naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Rozpoznawana sprawa wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w [...] w dniu 26 lutego 2017 r. Po jej zarejestrowaniu, dokonaniu czynności międzyinstancyjnych i wyznaczeniu sędziego sprawozdawcy, wyznaczono także termin rozprawy apelacyjnej na dzień 30 listopada 2017 r., podczas której Sąd Apelacyjny postanowił określić pełnomocnikowi pozwanego 14-dniowy termin do wykazania umocowania dyrektora R. T. do udzielania pełnomocnictw oraz do usunięcia wadliwości pełnomocnictwa a nadto zawiesił postępowanie apelacyjne na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. do czasu zakończenia sprawy kasacyjnej od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w [...] w sprawie sygn. akt III SA/[...].

Pełnomocnik skarżącej pismem z dnia 12 lutego 2018 r. wniósł o podjęcie zawieszonego postępowania i odrzucenie apelacji a następnie pismem z dnia 27

lutego 2018 r. o podjęcie zawieszonego postępowania i podjęcie stosownych decyzji procesowych przez Sąd Apelacyjny. Postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2018 r., w sprawie sygn. akt I ACa [...], Sąd Apelacyjny w [...] odmówił podjęcia zawieszonego postępowania.

Z powyższego wynika, że rozprawa apelacyjna odbyła się po około 10 miesiącach od wpływu akt wraz z apelacją do tego sądu.

Choć ustawa o skardze na przewlekłość postępowania nie określa wprost jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę, to jednak w przeważającym i utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005 nr 23, poz. 384; z dnia 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 120; z dnia 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007 nr 78, poz. 121; z dnia 18 maja 2016 r., III SPP 53/16, LEX nr 2056884; z dnia 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16, LEX nr 2122413; z dnia 7 marca 2017 r., III SPP 6/17, LEX nr 2261732 oraz z dnia 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18, LEX nr 2456369). W niniejszej sprawie taki okres oczekiwania na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej nie został przekroczony, a orzeczenia były wydawane bez zbędnej zwłoki, zatem nie ma w tym zakresie podstawy do stwierdzenia przewlekłości postępowania. Również okres od dnia 11 kwietnia 2018 r., tj. od chwili wydania przez Sąd Apelacyjny postanowienia o odmowie podjęcia zawieszonego postępowania, do dnia 18 czerwca 2018 r., tj. do chwili złożenia skargi na przewlekłość postępowania sądowego jest zbyt krótki, aby uznać, że doszło do przewlekłości postępowania w przedmiotowej sprawie. Wypada jednak podkreślić, że strona w każdym czasie, zwłaszcza jeżeli stan faktyczny lub prawny ulegnie zmianie, może składać wniosek o podjęcie zawieszonego postępowania, a w przypadku bezczynności Sądu Apelacyjnego także skargę na przewlekłość postępowania.

Biorąc jednak pod uwagę czynności Sądu Apelacyjnego, terminowość wydawania orzeczeń, można stwierdzić, że w przedmiotowej sprawie były one podejmowane w sposób adekwatny do stanu sprawy oraz bez zbędnej zwłoki i

choć motyw zawieszenia postępowania mogą wzbudzać wątpliwości, to jednak nie mają one znamion rażącego naruszenia prawa.

W świetle powyższego, Sąd Najwyższy nie widzi podstaw do zobowiązania Sądu Apelacyjnego w [...] do podjęcia zawieszonego postępowania i wydania orzeczenia w oparciu o zgromadzony w aktach sprawy materiał dowodowy w terminie nie dłuższym niż 30 dni od daty wydania postanowienia stwierdzającego przewlekłość postępowania.

Art. 179 § 3 k.p.c., *expressis verbis*, określa, że podczas zawieszenia sąd nie podejmuje żadnych czynności z wyjątkiem tych, które mają na celu podjęcie postępowania albo zabezpieczenie powództwa lub dowodu, dlatego ewentualne postanowienie Sądu Apelacyjnego o odrzuceniu apelacji, czego domaga się skarżący, na obecnym etapie postępowania jest niemożliwe.

Przedstawiona analiza przebiegu postępowania przed Sądem Apelacyjnym wskazuje, że nie można skutecznie postawić zarzutu wielomiesięcznej przewlekłości postępowania, o której stanowi art. 2 ust. 1 i 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.